

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΥΠΕ (ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ)

Αθήνα, 8 Αυγούστου 2013

Α.Π. οικ. 169896

ΤΜΗΜΑ Α΄

ΠΡΟΣ:

Ταχ. Δ/νση: Λ. Αλεξάνδρας 11

Τ.Κ.: 114 73

Πληροφορίες: Α. Κουλίδης

Τηλέφωνο: 210.6417960

Fax: 210.6430637

e-mail:

ΚΟΙΝΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα : Έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το πρόγραμμα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην περιοχή του δυτικού Πατραϊκού κόλπου.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ
ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν.4014/2011 (Α΄ 209) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, τη ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Το ν.4042/2012 (Α΄ 24) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσια παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
3. Το ν. 1650/1986 (Α΄ 160) για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
4. Το ν. 2289/1995 (Α΄ 27) για την αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων και άλλες διατάξεις, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4001/2011 (Α΄ 179) για τη λειτουργία ενεργειακών αγορών ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, για έρευνα, παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς υδρογονανθράκων κ.ά. και εκάστοτε ισχύει.

5. Το ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87).
6. Την απόφαση 2013/5/ΕΕ του Συμβουλίου, για την προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πρωτόκολλο για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση που προκαλείται από την εξερεύνηση και την εκμετάλλευση του θαλάσσιου βυθού και του υπεδάφους του (Επ. Εφ. L 004/9.1.2013).
7. Την Οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ (Επ. Εφ. L 178/28.6.2013).
8. Το προεδρικό διάταγμα (π.δ.) 118/2013 (Α' 152) «Τροποποίηση του π.δ. 85/2012 (Α' 141) – Ίδρυση Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και μετονομασία των Υπουργείων Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού σε Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και σε Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων αντιστοίχως».
9. Το π.δ. 119/2013 (Α' 153) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
10. Το π.δ. 85/2012 (Α' 141) «Ίδρυση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά και κατάργηση υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
11. Την κοινή υπουργική απόφαση (κ.υ.α.) με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.06 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (Β' 1225).
12. Την ισχύουσα εθνική και κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία που αφορά σε μέτρα, όρους, περιορισμούς και υποχρεώσεις για την περιβαλλοντική διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος, όπως στα επιτρεπόμενα όρια εκπομπής στερεών, υγρών και αέριων ρύπων και θορύβου, στη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, στην επεξεργασία αστικών λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων, στη διαχείριση των υδάτων, στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος κ.ά.
13. Το με α.π. Δ1/9001/23.4.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (α.π. ΕΥΠΕ 198149/10.5.2012), με το οποίο υποβλήθηκαν στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στο δυτικό Πατραϊκό κόλπο (εφεξής συντομογραφούμενη ως ΣΜΠΕ-δΠκ), καθώς και η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στο δυτικό Κατάκολο (εφεξής συντομογραφούμενη ως ΣΜΠΕ-δΚ).
14. Το με α.π. Δ1/10562/10.5.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (α.π. ΕΥΠΕ 198240/11.5.2012), με το οποίο υποβλήθηκαν στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ επιπλέον αντίγραφα της ΣΜΠΕ-δΠκ.

15. Το με α.π. οικ.198242/11.5.2012 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ, με το οποίο, στο πλαίσιο του άρθρου 7 της κ.υ.α. οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225), διαβιβάστηκε αντίγραφο της ΣΜΠΕ-δΠκ προς
- τα Περιφερειακά Συμβούλια Δυτικής Ελλάδας και Ιόνιων Νήσων,
  - τη Διεύθυνση Χωροταξίας, τη Διεύθυνση Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου, την Ειδική Γραμματεία Υδάτων και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,
  - τους Γενικούς Γραμματείς Ναυτιλίας και Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας,
  - τη Διεύθυνση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη,
  - τους Γενικούς Γραμματείς Πολιτισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού,
  - τις Διευθύνσεις Υδάτων Δυτικής Ελλάδας και Ιόνιων Νήσων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου,
  - τη Διεύθυνση Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, προκειμένου να δημοσιοποιήσει τη ΣΜΠΕ-δΠκ στο κοινό ως Αρχή Σχεδιασμού.
16. Τα με α.π. 26557/10179/25.5.2012 και 26561/10180/25.5.2012 έγγραφα της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων, με τα οποία διαβιβάζονται ανακοινώσεις – προσκλήσεις του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου προς διατύπωση απόψεων επί της ΣΜΠΕ-δΠκ και της ΣΜΠΕ-δΚ αντίστοιχα (α.π. ΕΥΠΕ 198968/6.6.2012).
17. Το με α.π. 531.8-1/2012/Σ.2143/19.6.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, επί της ΣΜΠΕ-δΠκ, το οποίο αναφέρεται κατά κύριο λόγο στη νομοθεσία και τις διεθνείς συμφωνίες και συμβάσεις για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση της ρύπανσης της θάλασσας (α.π. ΕΥΠΕ 199801/21.6.2012).
18. Το με α.π. 8221.Λ53/06/12/20.6.2012 της Διεύθυνσης Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας επί της ΣΜΠΕ-δΠκ, στο οποίο αναφέρεται ότι η διατύπωση των υπηρεσιακών απόψεων θα πραγματοποιηθεί κατά την υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων έργων και μελετών, ενώ επισημαίνονται ορισμένες κατευθύνσεις για τυχόν λιμενικά ή συνοδά έργα (α.π. ΕΥΠΕ 199821/21.6.2012).
19. Το με α.π. WWF 197/9.7.2012 έγγραφο των οργανώσεων ΜΟm Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, WWF Ελλάς, Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος και Tethys Research Institute, στο οποίο διατυπώνονται παρατηρήσεις για τις ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ, με ειδικότερες επισημάνσεις και προτάσεις για τη διασφάλιση

- συμβατότητας των ακουστικών («σεισμικών») ερευνών με τις συνθήκες διαβίωσης και συμπεριφοράς των κητωδών (α.π. ΕΥΠΕ 200499/12.7.2012).
20. Το με α.π. 3079/11.7.2012 έγγραφο του Γραφείου Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με το οποίο διαβιβάσθηκε στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ το παραπάνω έγγραφο WWF 197/9.7.2012 (α.π. ΕΥΠΕ 200645/16.7.2012).
  21. Το με α.π. ΥΠΑΙΘΠΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΑΧ/Φ41/69373/13070/2983/3356/18.7.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, στο οποίο δεν εκφράζεται κατ' αρχάς αντίρρηση για την έγκριση της ΣΜΠΕ-δΚ και της ΣΜΠΕ-δΠκ, αναφέρονται οι ενάλιοι αρχαιολογικοί χώροι (κηρυγμένοι και μη) στις περιοχές των δύο αυτών μελετών και τίθενται όροι για την προστασία της υποβρύχιας πολιτιστικής κληρονομιάς (α.π. ΕΥΠΕ 200731/18.7.2012).
  22. Το με α.π. 212012/25.7.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στο οποίο διατυπώνεται συμφωνία με τις βασικές παραδοχές και κατευθυντήριες γραμμές της ΣΜΠΕ-δΠκ και διατυπώνονται προτάσεις μέτρων για την υλοποίηση του προγράμματος (α.π. ΕΥΠΕ 200912/27.7.2012).
  23. Το με α.π. οικ.40413/16251/24.7.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων (α.π. ΕΥΠΕ 200956/27.7.2012), με το οποίο διαβιβάζονται στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ οι αποφάσεις του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου υπ' αρ. 145-10/1.7.2012 (ΑΔΑ: Β4137ΛΕ-Ω5Χ) και 146-10/1.7.2012 (ΑΔΑ: Β4137ΛΕ-Θ5Γ), με την κατά πλειοψηφία αρνητική γνωμοδότησή του για τη ΣΜΠΕ-δΚ και τη ΣΜΠΕ-δΠκ αντίστοιχα.
  24. Το με α.π. 1384/27.7.2012 έγγραφο του Τμήματος Δυτικής Ελλάδας του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας, με το οποίο διαβιβάζονται τα συμπεράσματα δύο ημερίδων σχετικά με τις ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ (α.π. ΕΥΠΕ 200987/30.7.2012).
  25. Το με α.π. 195636/1906/9.8.2012 έγγραφο του Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (α.π. ΕΥΠΕ 201290/13.8.2012), με το οποίο διαβιβάζεται στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ η υπ' αρ. 125/30.7.2012 απόφαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου (ΑΔΑ: Β4ΓΩ7Λ6-1Κ2) με την κατά πλειοψηφία θετική γνωμοδότησή του επί των ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ. Με το ίδιο έγγραφο διαβιβάζονται οι απόψεις του Τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, του Τμήματος Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Μεσολογγίου, του Περιφερειακού Τμήματος Νομού Αιτωλοακαρνανίας του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας, και εκ νέου το υπ' αρ. 24 παραπάνω έγγραφο.
  26. Το με α.π. οικ.201203/7.8.2012 έγγραφο της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ, με το οποίο διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής αντίγραφα των υπ' αρ. 21 και 23 παραπάνω εγγράφων και ζητούνται απόψεις επ' αυτών, ενώ υπενθυμίζεται και η αναγκαιότητα διατύπωσης απόψεων επί του υπ' αρ. 19 παραπάνω εγγράφου.

27. Το με α.π. 71838/2218/13.8.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Υδάτων Δυτικής Ελλάδας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, στο οποίο διατυπώνονται προτάσεις επί των ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ (α.π. ΕΥΠΕ 201313/20.8.2012).
28. Το με α.π. 110533/9.7.2012 έγγραφο της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στο οποίο αναφέρεται ότι η ΣΜΠΕ-δΠκ περιλαμβάνει το σύνολο της νομοθεσίας περί υδάτων (α.π. ΕΥΠΕ 201461/28.8.2012).
29. Το με α.π. 24414/20.8.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στο οποίο συγκεντρώνονται οι αναφορές των Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Γενικού, Ειδικού για τη Βιομηχανία και Περιφερειακών Δυτικής Ελλάδας και Ιόνιων Νήσων) σχετικά με τις δραστηριότητες υδρογονανθράκων, σημειώνεται ότι από τα στοιχεία της ΣΜΠΕ-δΠκ δεν φαίνεται να υπάρχουν ασυμβατότητες με άλλες χρήσεις της ευρύτερης περιοχής και, βάσει αυτών, δεν υφίσταται κατ' αρχήν αντίρρηση για την έγκριση της ΣΜΠΕ-δΠκ, εφόσον οι προτεινόμενες σε αυτή δραστηριότητες κριθούν συμβατές με τον ευαίσθητο περιβαλλοντικά χαρακτήρα της περιοχής (α.π. ΕΥΠΕ 201561/31.8.2012).
30. Το με α.π. 5059/7.9.2012 έγγραφο της Διεύθυνσης Υδάτων Ιονίου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, στο οποίο διατυπώνεται θετική γνωμοδότηση επί των ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ, με επισημάνσεις και προτάσεις μέτρων (α.π. ΕΥΠΕ 201867/19.9.2012).
31. Το με α.π. 798/22.10.2012 έγγραφο του Παραρτήματος Πελοποννήσου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας προς το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών και το συνημμένο παράρτημα με τις απόψεις του επί των ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ (α.π. ΕΥΠΕ 202678/24.10.2012).
32. Το με α.π. 799/22.10.2012 έγγραφο του Παραρτήματος Πελοποννήσου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας προς την ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ, με τις απόψεις του επί των ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ (α.π. ΕΥΠΕ 202679/24.10.2012).
33. Το με α.π. Δ1/Α/10163/22.5.2013 έγγραφο της Διεύθυνσης Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με το οποίο διαβιβάζεται στην ΕΥΠΕ/ΥΠΕΚΑ και κοινοποιείται στον Περιφερειάρχη Ιόνιων Νήσων τεύχος επεξεργασίας παρατηρήσεων που κατατέθηκαν κατά τη δημόσια διαβούλευση επί των ΣΜΠΕ-δΚ και ΣΜΠΕ-δΠκ (α.π. ΕΥΠΕ 168398/27.5.2013).
34. Τη στάθμιση της αξιολογηθείσας ΣΜΠΕ-δΠκ και της ΣΜΠΕ-δΚ, καθώς και τις απόψεις που κατατέθηκαν κατά τη διαβούλευση επ' αυτών, υπό το πρίσμα των ενδεχόμενων αθροιστικών ή συνεργιστικών επιπτώσεων που θα μπορούσαν να προκύψουν από την παράλληλη υλοποίηση των δύο προγραμμάτων.

α πο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

την έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στην περιοχή του δυτικού Πατραϊκού κόλπου (ΣΜΠΕ-δΠκ) με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση και υλοποίηση του κάθε προγράμματος, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού, καθώς και του συνόλου των φυσικών και νομικών προσώπων που θα συμμετάσχουν στις ως άνω ενέργειες.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος*A.I. Περιοχή προγράμματος*

Το πρόγραμμα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην περιοχή του δυτικού Πατραϊκού κόλπου, αναφέρεται γεωγραφικά στη θαλάσσια έκταση με τις ακόλουθες κορυφές:

Κορυφές περιοχής έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων δυτικού Πατραϊκού κόλπου				
κορυφή	WGS 1984		ΕΓΣΑ 1987	
	Πλάτος	Μήκος	χ	ψ
A	37° 55' 0''	21° 10' 0''	250.784	4.200.067
B	37° 55' 0''	20° 55' 0''	228.802	4.200.765
Γ	38° 00' 0''	20° 55' 0''	229.109	4.210.014
Δ	38° 00' 0''	20° 50' 0''	221.790	4.210.260
E	38° 10' 0''	20° 50' 0''	222.421	4.228.760
Z	38° 10' 0''	20° 45' 0''	215.118	4.229.013
H	38° 30' 0''	20° 45' 0''	216.421	4.266.013
Θ	38° 30' 0''	21° 05' 0''	245.497	4.265.038
I	38° 15' 0''	21° 05' 0''	244.620	4.237.290
K	38° 15' 0''	21° 10' 0''	251.913	4.237.063

Η περιοχή έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στο δυτικό Πατραϊκό κόλπο έχει συνολική έκταση 1892 km². Το μέσο και μέγιστο βάθος της θάλασσας είναι 158 m και 466 m αντίστοιχα.

A.II. Διάρθρωση προγράμματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Το πρόγραμμα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων διακρίνεται σε στάδιο έρευνας και στάδιο εκμετάλλευσης.

Το στάδιο έρευνας διαρκεί το πολύ οκτώ έτη και περιλαμβάνει γεωλογικές, γεωφυσικές, γεωτρητικές και κοιτασματολογικές έρευνες. Η μέγιστη διάρκεια των επιμέρους φάσεων εντός του συγκεκριμένου σταδίου είναι κατά σειρά τρία, δύο και τρία έτη. Στην πρώτη ή δεύτερη φάση του ερευνητικού σταδίου περιλαμβάνεται μία τουλάχιστον ερευνητική γεώτρηση, σε θέση και βάθος που θα προσδιοριστεί από τα αποτελέσματα των γεωλογικών και γεωφυσικών ερευνών. Κατά τη μετάβαση από μια ερευνητική φάση σε επόμενη, απελευθερώνονται υπέρ του Δημοσίου τμήματα της αρχικής περιοχής σε ποσοστό από 20 έως 50%, αποτελούμενες από στοιχειώδη τετράγωνα 5' x 5'.

Το στάδιο εκμετάλλευσης προϋποθέτει την ανακάλυψη κοιτάσματος, η οποία γνωστοποιείται στο ΥΠΕΚΑ μαζί με τις ιδιότητές του (π.χ. εκμεταλλεσιμότητα, μέγεθος, πρόβλεψη αποθεμάτων κ.ά.). Ακολουθεί η υποβολή του αναλυτικού προγράμματος ανάπτυξης και παραγωγής σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και τους κανόνες της επιστήμης και τέχνης της εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων. Παράλληλα, ορίζεται η περιοχή εκμετάλλευσης του κοιτάσματος, η έκταση της οποίας δεν θα υπερβαίνει τα 100 km², με δυνατότητα επέκτασης μέχρι τα 200 km² με έγγραφη συναίνεση του ΥΠΕΚΑ.

B. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

B.I. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η διάρθρωση του προγράμματος σε στάδια και φάσεις, καθώς και οι προβλέψεις και απαιτήσεις του σχετικά με το περιεχόμενο κάθε σταδίου και φάσης, ως πλαίσιο οργάνωσης της έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην περιοχή του δυτικού Πατραϊκού κόλπου, δεν απαιτείται να υποστούν διαφοροποιήσεις για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης, δεδομένου ότι οι δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προγράμματος αφορούν στην υλοποίησή του και θα αντιμετωπισθούν με τους όρους, τους περιορισμούς και τις κατευθύνσεις που τίθενται ακολούθως για την έγκρισή του.

B.II. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση του προγράμματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

1. Η ολοκληρωμένη μέριμνα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον θα πρέπει να ανατεθεί σε διακριτή Μονάδα Περιβάλλοντος. Η Μονάδα αυτή θα οργανωθεί και θα λειτουργεί με αποκλειστική ευθύνη του φορέα στον

οποίο θα έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην περιοχή, ενώ θα επιβλέπεται από την Αρχή Σχεδιασμού.

2. Η ως άνω Μονάδα Περιβάλλοντος, θα πρέπει να εξασφαλισθεί ότι:

- διαθέτει τις ευθύνες και αρμοδιότητες (περιλαμβανόμενης της θέσης της στο οργανόγραμμα) που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική παρέμβαση κατά το στάδιο του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της λειτουργίας κάθε έργου που θα προκύψει στο πλαίσιο του προγράμματος, καθώς και στις επακόλουθες φάσεις ολοκλήρωσης ή αποχώρησης,
- προσανατολίζεται σε καθήκοντά περιβάλλοντος, τα οποία μπορούν να συνδυάζονται μόνο με θέματα ασφάλειας και υγείας του προσωπικού, διατηρώντας πάντως τη συγκεκριμένη μονάδα ανεξάρτητη από άλλες μονάδες του οργανογράμματος που προσανατολίζονται σε καθήκοντα τεχνικού ή οικονομικού χαρακτήρα,
- στελεχώνεται με επαρκές σε πλήθος και κατάρτιση προσωπικό και
- διαθέτει τις υποδομές και τους πόρους που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική λειτουργία της.

Επιπλέον, η Μονάδα Περιβάλλοντος θα αποτελεί το σύνδεσμο επί όλων των περιβαλλοντικών θεμάτων με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες υπηρεσίες της διοίκησης.

3. Οι ηχοβολιστικές διασκοπίσεις του πυθμένα, γνωστές ως «σεισμικές έρευνες», οι οποίες σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία δεν υπάγονται σε υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης, θα διεξάγονται υπό λεπτομερές πλέγμα μέτρων προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος το οποίο θα περιγραφεί σε κατάλληλο Περιβαλλοντικό Σχέδιο Δράσης (ΠΣΔ ή Environmental Action Plan – EAP), το οποίο θα πρέπει να ανταποκρίνεται τουλάχιστον στις απαιτήσεις της επόμενης παραγράφου.

Η αξιολόγηση και αποδοχή του ΠΣΔ, η οποία θα αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του και κατά συνέπεια για την έναρξη των ερευνών στις οποίες θα αφορά, θα πραγματοποιηθεί με τρόπο που να διασφαλίζει την ποιότητα του αποτελέσματος (π.χ. με την αξιολόγησή του από επιτροπή ειδικών) βάσει της τότε ισχύουσας νομοθεσίας για το περιβάλλον ή την ασφάλεια των υπεράκτιων δραστηριοτήτων υδρογονανθράκων.

4. Με το ΠΣΔ των «σεισμικών ερευνών» θα αποσκοπείται:

- 4.1. Η λεπτομερής και τεκμηριωμένη συμμόρφωση των «σεισμικών ερευνών» με όλες τις απαιτήσεις της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανόμενων των διατάξεων που αφορούν στην προστασία ειδών ή περιοχών και στην αποφυγή της ρύπανσης.
- 4.2. Η ελαχιστοποίηση της επίδρασης των «σεισμικών ερευνών» στα κρίσιμα στοιχεία της θαλάσσιας οικολογίας, όπως ιδίως τα κητώδη και τα λιβάδια Ποσειδωνίας.

- 4.3. Η τεκμηρίωση σχετικά με την πρόληψη οποιουδήποτε περιστατικού ρύπανσης της θάλασσας, περιλαμβανόμενων τουλάχιστον των μεθόδων διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, αντιμετώπισης ατυχημάτων και χρήσης χημικών ουσιών.
  - 4.4. Ο περιορισμός των διαταραχών στις υφιστάμενες θαλάσσιες δραστηριότητες όπως ιδίως η αλιεία.
5. Ειδικά σε ότι αφορά στην αποτροπή επιπτώσεων στα κητώδη, τα μέτρα του ΠΣΔ των «σεισμικών ερευνών» θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνουν μέριμνα για τα εξής ζητήματα:
- 5.1. Πλήρης ανταπόκριση σε δεσμεύσεις και κατευθύνσεις διακρατικών συμβάσεων που έχει συνυπογράψει η Ελλάδα, όπως ιδίως η ACCOBAMS.
  - 5.2. Βαθμιαία αύξηση της ακουστικής ισχύος, ώστε να δίνεται η δυνατότητα και ο χρόνος σε τυχόν γειτονικά άτομα των ευαίσθητων στο θόρυβο ειδών να μετακινηθούν προσωρινά σε απόσταση ασφαλείας.
  - 5.3. Επιλογή προς χρήση εξοπλισμού του οποίου η ακουστική ισχύς είναι η ελάχιστη δυνατή για το σκοπό που χρησιμοποιείται, και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει τα επίπεδα πρόκλησης τραύματος ή συμπεριφορικής αλλαγής (όπως αυτά αναφέρονται στη σχετική διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία), ακόμη και σε μικρές αποστάσεις από την πηγή εκπομπής των ηχητικών κυμάτων.
  - 5.4. Επαρκής αριθμός κατάλληλα εκπαιδευμένων παρατηρητών επί του σκάφους, για τον εντοπισμό με οπτικά και ακουστικά μέσα θαλάσσιων θηλαστικών και διακοπή των ηχοβολισμών, σε περίπτωση προσέγγισής τους.
  - 5.5. Σχεδιασμός της έρευνας ώστε:
    - i) οι γραμμές να συναντώνται κατ' ελάχιστο με τις υποθαλάσσιες τάφρους, ελαχιστοποιώντας έτσι τις πιθανότητες επίδρασης στα βαθύς καταδυόμενα κητώδη,
    - ii) η πυκνότητα του πλέγματος έρευνας να είναι η ελάχιστη απαραίτητη (ή ισοδύναμα η απόσταση της μιας γραμμής από την επόμενη να είναι η μέγιστη δυνατή), ελαχιστοποιώντας τυχόν επαναληπτικές οχλήσεις σε άτομα θαλάσσιων θηλαστικών της περιοχής,
    - iii) να αρκεί ένα και μόνο πέρασμα από κάθε γραμμή έρευνας, καθιστώντας την όποια πιθανή όχληση στα είδη της περιοχής προσωρινή και μη-συστηματική, και αποτρέποντας έτσι την έλευση οποιωνδήποτε μόνιμων αλλαγών στα θαλάσσια οικοσυστήματα.
  - 5.6. Για την επιλογή της εποχής εκτέλεσης των ερευνών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η χειμερινή περίοδος θεωρείται προτιμότερη, διότι επηρεάζονται λιγότερο τα θηλαστικά ως προς τις διαδικασίες αναπαραγωγής τους.

6. Πριν από την έναρξη των ερευνητικών γεωτρήσεων, και εγκαίρως ώστε να ληφθούν υπόψη στις σχετικές ΜΠΕ, θα πρέπει να διεξαχθούν οι ακόλουθες αναλύσεις, όπως αναφέρεται και στο υπ' αρ. 33 έγγραφο του σκεπτικού:
- Αξιολόγηση της οικολογίας και έκτασης των σημαντικών βενθικών κοινωνιών, περιλαμβανομένων λιβαδιών Ποσειδωνίας, κοραλλιών και χημειοσυνθετικών κοινωνιών.
  - Χαρτογράφηση των οικολογικών λειτουργιών της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης GR 2220003 «Εσωτερικό Αρχιπέλαγος Ιονίου (Μεγανήσι, Αρκούδι, Άτοκος, Βρωμόνας)»
  - Μελέτη γεω-κινδύνων, με έμφαση στην ευστάθεια πρανών και στην πιθανότητα κατολισθήσεων, στην ύπαρξη θυλάκων ή κρατήρων με αέρια που θα μπορούσαν να διαφύγουν, «λασποηφαιστείων» (mud flow volcanoes, δηλαδή οπών στον πυθμένα απ' όπου αναβλύζει λάσπη) ή ασταθών υδριτών, καθώς και στην ύπαρξη ενεργών ρηγμάτων σεισμικής δραστηριότητας στην περιοχή.
  - Μετρήσεις της ποιότητας των ιζημάτων (επιφανειακών και σε βαθύτερα στρώματα), του αιωρούμενου υλικού και του ρυθμού ιζηματογένεσης.
Πρέπει να μετρηθούν οι συγκεντρώσεις των υδρογονανθράκων και βαρέων μετάλλων στα ιζήματα του πυθμένα της θάλασσας στην περιοχή αδειοδότησης, ούτως ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση των επιπτώσεων και αλλαγών λόγω των δραστηριοτήτων έρευνας και εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων στην περιοχή. Κατ' ανάλογο τρόπο, απαιτούνται μετρήσεις χαρακτηριστικών τέτοιων ουσιών (υδρογονάνθρακες και βαρέα μέταλλα), πριν την έναρξη των δραστηριοτήτων, σε οργανισμούς – δείκτες (δίθυρα, ψάρια) της περιοχής, ώστε να συμπληρωθούν τα σχετικώς φτωχά υπάρχοντα δεδομένα, και να συγκροτηθεί μια αναλυτική βάση για την μελλοντική περιβαλλοντική παρακολούθηση των επιπτώσεων του προγράμματος.
  - Επέκταση ή αύξηση της ανάλυσης των υφιστάμενων ωκεάνιων προγνωστικών μοντέλων ροής προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια και η αξιοπιστία των προσομοιώσεων της διασποράς των διαρροών πετρελαίου, ειδικά σε ευαίσθητες περιοχές του Ιονίου.
  - Συλλογή επιπρόσθετων στοιχείων και δεδομένων σε σχέση με μετεωρολογικά δεδομένα, τα υποεπιφανειακά ρεύματα, τη θερμοκρασία και την αλατότητα στην περιοχή παραχώρησης δικαιώματος.
  - Χαρτογράφηση αρχαιολογικών ευρημάτων και ναυαγίων, όπως και καλωδίων τηλεπικοινωνιών.
7. Ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η ολοκλήρωση κάθε ερευνητικής γεώτρησης, θα πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως στις απαιτήσεις που θέτουν οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις ασφάλειας των υπεράκτιων δραστηριοτήτων υδρογονανθράκων, ώστε να

προλαμβάνονται στο μέγιστο πρακτικώς εφικτό βαθμό τα ατυχήματα με ενδεχόμενη επίπτωση στο περιβάλλον.

8. Πέραν των κινδύνων που σχετίζονται με τη φύση των γεωτρητικών εργασιών, υπό το πρίσμα της πρόληψης ατυχημάτων με επίπτωση στο περιβάλλον, η ασφάλεια κάθε γεώτρησης θα πρέπει να λάβει υπόψη την υψηλή σεισμική επικινδυνότητα που χαρακτηρίζει την περιοχή, καθώς και τις ιδιαιτερότητες της θαλάσσιας δυναμικής. Ως προς το τελευταίο ζήτημα, η μέριμνα θα πρέπει να αφορά τουλάχιστον στα εξής δύο επίπεδα:
  - Στη θωράκιση του εξοπλισμού έναντι του μέγιστου αναμενόμενου κυματισμού ή των εντονότερων πιθανών φαινομένων θύελλας/θαλασσοταραχής.
  - Στην προετοιμασία και άμεση διαθεσιμότητα προς χρήση, λεπτομερών υπολογιστικών ομοιωμάτων διασποράς για την περίπτωση πετρελαιοκηλίδας, ώστε να καταστεί άμεση και αποτελεσματική η αντιμετώπισή της.
9. Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο των παραπάνω απαιτήσεων ασφάλειας, ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η ολοκλήρωση κάθε ερευνητικής γεώτρησης θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ακόλουθες απαιτήσεις και κατευθύνσεις:
  - 9.1. Κατά την επιλογή της θέσης της γεώτρησης, ιδίως στις περιπτώσεις όπου θα υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές, θα πρέπει να συνεκτιμηθούν και οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που εξαρτώνται από τις ακόλουθες παραμέτρους και κριτήρια:
    - i) Συσχέτιση του σημείου της σχεδιαζόμενης γεώτρησης με προηγούμενες γεωτρήσεις, με κριτήριο την αποφυγή αθροιστικών ή συστηματικών επιβαρύνσεων στα θαλάσσια οικοσυστήματα.
    - ii) Ευαισθησία του άμεσου περιβάλλοντος της σχεδιαζόμενης γεώτρησης, με κριτήρια την οικολογική σημασία της άμεσα επηρεαζόμενης υδάτινης στήλης και της επηρεαζόμενης βενθικής βιοκοινότητας, καθώς και τη γειννιάσή της θέσης με προστατευόμενες περιοχές. Ειδική ανάλυση απαιτείται για τα οικοσυστήματα του βυθού (φωτοσυνθετικής ή χημειοσυνθετικής βάσης), περιλαμβανόμενης της ενδεχόμενης ύπαρξης κοραλλιών ή άλλων σημαντικών ή ευαίσθητων στοιχείων.
    - iii) Ύπαρξη σημαντικών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως αρχαιολογικά κατάλοιπα, ναυάγια κ.ά., κατόπιν λεπτομερούς οπτικής επισκόπησης του βυθού, με επιδίωξη αποφυγής επιπτώσεων σε αυτά.
    - iv) Ανθρωπογενείς θαλάσσιες δραστηριότητες, όπως η αλιεία, η ναυσιπλοΐα και ο τουρισμός, με επιδίωξη μείωσης των επιδράσεων σε αυτές.

9.2. Κατά το σχεδιασμό της γεώτρησης, θα πρέπει να ληφθεί λεπτομερής μέριμνα για την ανταπόκριση στις ακόλουθες απαιτήσεις:

- i) Ο σχεδιασμός θα πρέπει να εμπεριέχει κατάλληλες τεχνικές επιλογές και διαχειριστικές πρόνοιες που να διασφαλίζουν κατά σειρά:
  - αντοχή στις όποιες πιέσεις ή άλλες δυνάμεις ενδέχεται να ασκηθούν κατά τη διενέργεια της γεώτρησης, ώστε εν τέλει να αποτραπεί στο μέγιστο πρακτικώς εφικτό βαθμό κάθε πιθανότητα ατυχήματος με επίπτωση στο περιβάλλον,
  - ελέγχους επαρκούς αναλυτικότητας και συχνότητας για την ικανοποιητική λειτουργία όλων των συστημάτων ασφάλειας, ιδίως σε ότι αφορά κρίσιμα συστήματα όπως π.χ. ο blow-out preventer, το choke manifold κ.ο.κ.,
  - προβλέψεις κατάλληλων συστημάτων και σχεδίων δράσης για την ανταπόκριση σε έκτακτα περιστατικά, όπως διαφυγή H₂S κ.ά.
  - υποδομή και διαδικασίες συγκέντρωσης των αποβλήτων της γεώτρησης, ώστε να είναι εφικτή η προεπεξεργασία τους (π.χ. διαχωρισμοί) και η κατάλληλη διάθεσή τους, ανάλογα με τη φύση τους και το βαθμό επιβάρυνσής τους από τοξικές, επικίνδυνες ή περιβαλλοντικά επιβλαβείς ουσίες.
  - περιορισμός στις απολύτως απαραίτητες διαστάσεις, της αρχικής φάσης της γεώτρησης (riserless drilling).
- ii) Η διατρητική ιλύς (πολφός) που θα χρησιμοποιείται σε όλες τις φάσεις της γεώτρησης, θα πρέπει να είναι αποκλειστικά υδατικής βάσης και να μην περιέχει συστατικά των παραρτημάτων I και II του πρωτοκόλλου της Σύμβασης της Βαρκελώνης «Για την προστασία της Μεσογείου θαλάσσης από τη ρύπανση που προέρχεται από την εξερεύνηση και την εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας, του βυθού και του υπεδάφους», στα οποία παραρτήματα αναφέρονται τα συστατικά εκείνα που είτε απαγορεύονται είτε χρειάζονται ειδική επεξεργασία για τη διάθεσή τους.
- iii) Η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση περιστατικών ρύπανσης θα πρέπει να είναι πλήρης και διαρκής, τουλάχιστον διαμέσου:
  - εκπόνησης και έγκρισης των κατάλληλων σχεδίων που θα καλύπτουν τις σχετικές απαιτήσεις της νομοθεσίας,
  - διατήρησης επιτόπου και σε άμεση ετοιμότητα χρήσης, όλου του εξοπλισμού που απαιτείται από τα παραπάνω σχέδια,
  - προγραμματισμού διενέργειας ασκήσεων με συχνότητα και διοργάνωση που να καθιστούν αποτελεσματική την ανταπόκριση του προσωπικού στην αντιμετώπιση των περιστατικών ρύπανσης.

- iv) Για τις δοκιμές καύσης, θα πρέπει να προβλεφθεί χρήση καυστήρων υψηλής απόδοσης, εξοπλισμένων με διατάξεις ελαχιστοποίησης των εκπεμπόμενων αέριων ρύπων.
  - v) Για τη διάθεση των θρυμμάτων (υλικών του πυθμένα που θα αφαιρεί το γεωτρύπανο), να προσδιοριστεί κατάλληλος χώρος, χαμηλής περιβαλλοντικής ευαισθησίας, η περιβαλλοντική αδειοδότηση του οποίου θα αποτελέσει μέρος της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του συνολικού έργου της γεώτρησης.
- 9.3. Κατά την υλοποίηση κάθε ερευνητικής γεώτρησης, εφαρμόζονται λεπτομερώς και χωρίς αποκλίσεις, μέσω συστήματος ελέγχου εφαρμογής και σχετικών καταγραφών, οι πρόνοιες, οι επιλογές και τα αποτελέσματα του σταδίου σχεδιασμού, ώστε η μέριμνα για το περιβάλλον που ενσωματώθηκε στο στάδιο αυτό (περιλαμβανόμενων των υποχρεώσεων εκ των περιβαλλοντικών όρων) να λάβει έμπρακτη μορφή. Επιπροσθέτως:
- i) Δεν θα διατίθεται στη θάλασσα κανένα άλλο είδους υλικού ή ουσίας πέραν των εδαφικής φύσης θρυμμάτων του πυθμένα που θα αφαιρεί το γεωτρύπανο. Τα υλικά αυτά θα διαχωρίζονται από τα ρευστά της γεώτρησης με τη χρήση των πλέον σύγχρονων τεχνικών και θα διατίθενται στο χώρο που θα έχει προκαθοριστεί και αδειοδοτηθεί κατά τα παραπάνω. Όλα τα υπόλοιπα υλικά και ουσίες θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται προς διάθεση με επιτρεπόμενους από τη νομοθεσία των αποβλήτων τρόπους.
  - ii) Η εκτέλεση και διαχείριση των επιμέρους εργασιών (π.χ. εισπιέσεις ενεμάτων και άλλες εργασίες στεγάνωσης, δοκιμές καύσης, συντηρήσεις κ.ά.) θα πρέπει να οργανωθούν και να εκτελούνται με την ελάχιστη δυνατή περιβαλλοντική επίδραση, μέσω μέτρων που θα αποτελέσουν ειδική ενότητα της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της σχετικής έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
  - iii) Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η επίδραση στη ναυσιπλοΐα.
- 9.4. Η αποχώρηση από κάθε γεώτρηση προϋποθέτει τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων ώστε να αποτρέπονται πλήρως πιθανές περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να κινούνται στο υψηλότερο διαθέσιμο επίπεδο τεχνολογικών λύσεων και θα αποτελέσουν αντικείμενο ειδικής ενότητας της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της σχετικής έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.
10. Εφόσον οριστικοποιηθούν οι προοπτικές παραγωγής, η ανάπτυξη του κοιτάσματος θα πρέπει να σχεδιασθεί ενσωματώνοντας λεπτομερή μέριμνα για την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό:
- 10.1. Οι κεντρικές αποφάσεις ανάπτυξης, όπως π.χ. αυτές που αφορούν το γενικό τύπο της κύριας εγκατάστασης (υποθαλάσσια, επιπέουσα ή χερσαία), τη θέση της, τη

διάταξη των γεωτρήσεων της φάσης παραγωγής κ.ά., θα ληφθούν κατόπιν πολυκριτηριακής ανάλυσης, στην οποία τα περιβαλλοντικά ζητήματα θα συμμετάσχουν με ικανοποιητικούς συντελεστές βαρύτητας.

- 10.2. Όλες οι εναλλακτικές λύσεις που θα αξιολογηθούν στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, θα πρέπει να χαρακτηρίζονται (στο σύνολο των έργων και εγκαταστάσεων ανάπτυξης- παραγωγής) από επαρκή βαθμό ασφάλειας σύμφωνα με τις ειδικές προς το θέμα αυτό εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, και έχοντας αξιοποιήσει τις πλέον πρόσφατες (κατά το χρόνο σχεδιασμού τους) εξελίξεις της τεχνολογίας του τομέα.
- 10.3. Ο λεπτομερέστερος σχεδιασμός που θα ακολουθήσει τις ως άνω αποφάσεις, θα πρέπει να ανταποκρίνεται με αναλυτικό τρόπο στις περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής υποδοχής των έργων και εγκαταστάσεων, λαμβάνοντας υπόψη δεδομένα που είτε θα έχουν προσφάτως συλλεγεί από το σύστημα παρακολούθησης (βλ. ενότητα Γ παρούσας απόφασης, σελ. 14 κ.ε.) είτε θα καταγραφούν μέσω ειδικών μελετών βάσης προ της εκάστοτε ΜΠΕ.
11. Οι περιβαλλοντικές διαστάσεις των εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων ανάπτυξης και παραγωγής, όπως αυτές θα σχεδιασθούν από το φορέα εκμετάλλευσης και θα αδειοδοτηθούν περιβαλλοντικά κατά την ισχύουσα τότε νομοθεσία, θα πρέπει να ανταποκρίνονται πλήρως στις διεθνείς ορθές πρακτικές πεδίων υδρογονανθράκων ("Good Oilfield Practices"). Όπου οι πρακτικές αυτές περιλαμβάνουν εύρος διαθέσιμων λύσεων, θα πρέπει να προτιμάται η καλύτερη δυνατή για το περιβάλλον επιλογή. Η συμμόρφωση με τα παραπάνω θα πρέπει να τεκμηριώνεται αναλυτικά στις σχετικές ΜΠΕ.
12. Ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η ολοκλήρωση κάθε παραγωγικής γεώτρησης θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις αντίστοιχες υποχρεώσεις που τέθηκαν παραπάνω (παρ. 7, 8 και 9) για τις ερευνητικές γεωτρήσεις.

Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος

1. Για την παρακολούθηση των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, θα πρέπει να συγκροτηθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα, βάσει των ακόλουθων αρχών:
  - 1.1. Η παρακολούθηση θα αφορά τόσο την κατάσταση του περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή επιρροής των εργασιών έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων όσο και στις άμεσες περιοχές επίδρασης.

- 1.2. Για τους σκοπούς της παρακολούθησης, ως ευρύτερη περιοχή νοείται τουλάχιστον ολόκληρη η εκάστοτε ενεργή περιοχή παραχώρησης δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης. Στην περιοχή αυτή, θα πρέπει να καταγράφονται φυσικά και χημικά μεγέθη των βασικών περιβαλλοντικών τομέων, όπως κυρίως
    - τα θαλάσσια ύδατα, περιλαμβανόμενων των φυσικών και χημικών τους ιδιοτήτων, καθώς και της δυναμικής των ρευμάτων,
    - η τοπική μετεωρολογία, ιδίως στο βαθμό που επηρεάζει τη θαλάσσια δυναμική,
    - το επιφανειακό στρώμα του βυθού, ιδίως σχετικά με το ρόλο του στην ευρωστία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.
  - 1.3. Στην άμεση περιοχή, η παρακολούθηση θα πρέπει να αφορά όλα τα παραπάνω και επιπροσθέτως να περιλαμβάνει μεγέθη και δείκτες που αφορούν
    - εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων που θα έχουν εγκριθεί για κάθε επιμέρους έργο,
    - τήρηση των διαδικασιών ασφάλειας που αφορούν σε πρόληψη ατυχήματος με επίπτωση στο περιβάλλον.
  - 1.4. Η χωρική και χρονική πυκνότητα των καταγραφών, καθώς και τα μέσα διεξαγωγής τους (π.χ. μόνιμοι ή μετακινούμενοι σταθμοί, κατάλληλα σκάφη κ.ά.) θα πρέπει να επιλεγούν σε αντιστοιχία με την κλίμακα των προς παρακολούθηση παραμέτρων, με τις κατάλληλες διαφοροποιήσεις μεταξύ άμεσης και ευρύτερης περιοχής.
  - 1.5. Στην ευρύτερη περιοχή, για την κατανόηση και σύνδεση των μεγεθών των επιμέρους παραμέτρων, θα πρέπει να αναπτυχθούν ολοκληρωμένες υπολογιστικές προσομοιώσεις με αναλυτικές προγνωστικές δυνατότητες, αξιοποιώντας υπάρχουσες πρωτοβουλίες όπως το σύστημα «Ποσειδών» (www.poseidon.hcmr.gr). Οι μετρήσεις και καταγραφές στην ευρύτερη περιοχή θα πρέπει να σχεδιασθούν και να διεξάγονται με τρόπο που να επιτρέπει την αξιοποίησή τους για την επικύρωση των υπολογιστικών αποτελεσμάτων.
  - 1.6. Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων για την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα πρέπει να διεξάγεται σε ετήσια βάση. Στη διάρκεια κάθε έτους θα πρέπει να συλλέγονται στοιχεία σε τακτικότερη βάση, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτύπωση τάσεων με συντομότερη χρονική εξέλιξη.
  - 1.7. Ως βασικά μεγέθη της παρακολούθησης να χρησιμοποιούνται περιβαλλοντικοί δείκτες, οι οποίοι να αντιπροσωπεύουν με περιεκτικό τρόπο σημαντικές πτυχές των εξελίξεων ως προς την ποιότητα του περιβάλλοντος.
2. Η παρακολούθηση θα διεξάγεται με ευθύνη της Μονάδας Περιβάλλοντος που προβλέφθηκε στην παράγραφο Β.ΙΙ.1.
  3. Το σύστημα παρακολούθησης θα πρέπει να σχεδιασθεί από τη Μονάδα Περιβάλλοντος και να γνωστοποιηθεί στην Αρχή Σχεδιασμού, η οποία κατά την κρίση της ή και μετά από

γνωμοδοτήσεις αρμόδιων Υπηρεσιών ή ειδικών για την περίπτωση επιτροπών, μπορεί να ζητήσει αλλαγές ή βελτιώσεις.

4. Ο τελικός καθορισμός του συνόλου των δεικτών που θα παρακολουθούνται, θα αποτελέσει αντικείμενο της εκπόνησης του προγράμματος παρακολούθησης. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, μπορούν να καταγράφονται οι ακόλουθοι δείκτες:
  - 4.1. Δείκτες ποιότητας θαλάσσιων υδάτων, περιλαμβανόμενων φυσικοχημικών και βιολογικών ιδιοτήτων.
  - 4.2. Δείκτες ευρωστίας θαλάσσιων οικοσυστημάτων, οι οποίοι θα καλύπτουν τόσο φωτοσυνθετικές όσο και χημειοσυνθετικές βιοκοινότητες.
  - 4.3. Δείκτες υπηρεσιών οικοσυστήματος που η θάλασσα προσφέρει στις τοπικές κοινωνίες, περιλαμβανόμενης της αλιείας και του τουρισμού, με επιλογή μεγεθών και ιδιοτήτων που να αντιπροσωπεύουν την εξέλιξη των υπηρεσιών αυτών και την ενδεχόμενη επίδραση του προγράμματος.
  - 4.4. Δείκτες εξέλιξης της εφαρμογής του προγράμματος, με όρους έργων και εργασιών που υλοποιήθηκαν, καθώς και όσων προγραμματίζονται για το επόμενο έτος.
5. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του προγράμματος, θα συγκροτούνται σε ετήσια έκθεση, στην οποία επίσης θα πραγματοποιείται και αξιολόγησή τους, καθώς και προτάσεις για τις ενδεχομένως απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες. Η έκθεση αυτή θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της σε ιστοσελίδα που οφείλει να διατηρεί η Μονάδα Περιβάλλοντος. Στην ίδια ιστοσελίδα θα πρέπει να δίδεται η δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει ενυπογράφως τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει έως την 31^η Δεκεμβρίου 2033.

Σε περίπτωση τροποποίησης του προγράμματος, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην κ.υ.α. με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225).

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Αρχή Σχεδιασμού (Διεύθυνση Πετρελαϊκής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής) προβαίνει, εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό τόπο του ΥΠΕΚΑ.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις πράξεις ή αποφάσεις έγκρισης του προγράμματος πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Ι. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

Μ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

Πινάκας Αποδεικτών

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
  - α) Διεύθυνση Πετρελαϊκής Πολιτικής
Μεσογείων 119, 10192 Αθήνα
  - β) Διεύθυνση Χωροταξίας
Αμαλιάδος 17, 11523 Αθήνα
  - γ) Διεύθυνση Ελέγχου, Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
  - δ) Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού
Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος
Μεσογείων και Τρικάλων 36, 11526 Αθήνα
  - ε) Ειδική Γραμματεία Υδάτων
Μ. Ιατρίδου 2 & Λεωφ. Κηφισίας, 11526 Αθήνα
2. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γραφείο Γενικής Γραμματέα Πολιτισμού
Μπουμπουλίνας 20-22, 106 82 Αθήνα
3. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή
Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος
Ακτή Βασιλειάδη Πύλη Ε1-Ε2, 18510 Πειραιάς
4. Υπουργείο Τουρισμού
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Τουριστικής Ανάπτυξης
Αμαλίας 12, 10557Αθήνα
5. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου
  - α) Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Ακτή Βασιλειάδη Πύλη Ε1-Ε2, 18510 Πειραιάς
  - β) Γραφείο Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών
Επενδύσεων
Ακτή Βασιλειάδη Πύλη Ε1-Ε2, 18510 Πειραιάς

6. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου
  - α) Διεύθυνση Υδάτων Δυτικής Ελλάδας
ΝΕΟ Πατρών – Αθηνών 35, 26442 Πάτρα
  - β) Διεύθυνση Υδάτων Ιονίου
Αλυκές Ποταμού, 49100 Κέρκυρα
7. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Περιφερειακό Συμβούλιο
ΝΕΟ Πατρών – Αθηνών 28, 26441 Πάτρα
8. Περιφέρεια Ιόνιων Νήσων
Περιφερειακό Συμβούλιο
Αλυκές Ποταμού, 49100 Κέρκυρα

Εσωτερική Διανομή

1. ΕΥΠΕ
2. Χρον. Αρχείο
3. Τμήμα Α΄
4. Α. Κουλίδης

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΠΡΑΞΗ